

Type 2 diabetes: a quick guide - Tongan | Iea faka-Tonga

Suka kalasi 2: ko ha fakahinohino vave

Ko e hā 'a e Suka kalasi 2?

Ko e Suka kalasi 2 ko ha tu'unga ia 'oku fu'u lahi ai e kulu'kousi (suka) 'i ho totó.

'Oku fefē hono 'ilo'i 'o e suka kalasi 2?

Ko e suka kalasi 2 'oku 'ilo ia hano fai ha sivi toto. Talanoa mo ho'o toketā kapau 'oku 'i ai ha'o ngaahi faka'ilonga pe ngaahi me'a 'oku ala tu'u fakatu'utāmaki.

Ko e hā 'a e ngaahi faka'ilonga 'o e suka kalasi 2?

'E lava ke kau 'i he ngaahi faka'ilonga 'o e suka kalasi 2 'a e:

Fieinua mo fa'a inu lahi ange

Toutou 'alu ki he falemālōlō (ke tu'uofi)

Ongo'i hela'ia mo mole e ivi

Ngaahi pala pe lavea 'oku 'ikai mo'ui

Nenefu e siō

Veli mo e ngaahi mahaki kili

Mamahi pe mofisifisi 'i he ongo va'e pe loulouhi'i va'e

'E lava pē ke 'i ai ha ni'ihi ia he 'ikai pe te nau ma'u e ngaahi faka'ilongá.

Ko hai 'oku tu'u laveangofua ki he suka kalasi 2?

Ngaahi me'a 'oku tu'u laveangofua ai 'a e kau suka kalasi 2 :

Hisitōlia fakafāmilí

Kimu'a hono ma'u 'e he mahaki suká

'Ikai Longomo'ui

'Alu ke ta'u motu'a angé

Mamafa ange e sinó he mamafa totonu 'o e mo'ui leleí

Mahaki ko e polycystic ovary syndrome (ngungu vai 'i he taunga fanaú)

Suka 'i he feitamá

Ngāue'aki ha ni'ihi e ngaahi fo'akau ki he antipsychotic pē steroid

'Oku 'i ai ha ngaahi matakali 'e ni'ihi 'oku nau 'i ha tu'unga fakatu'utāmaki ange ke ma'u 'a e suka kalasi 2. 'Oku kau hen'i 'a e kakai tupu Aboriginal ('Apolisinolo) mo e Torres Strait Islander ('Otu Motu Tōlisi), pea pehē ki he fa'ahinga tupu mei Southeast Asian ('Esia Tonga-hahake), Indian ('Initia), Middle Eastern (Hahake Lotoloto), North African ('Afilika Tokelau), Pacific Islander ('Otu Motu Pasifikí) mo e Southen European (Fakatonga 'o 'ulope).

Kumi ki he ma'u'anga tokoni ko 'eni 'i he ndss.com.au/tongan

'Oku lava fēfē hono mapule'i 'a e suka kalasi 2?

'Oku mapule'i 'a e suka kalasi 2 'aki 'a e kai 'o e me'atokoni mo'ui lelei pea mo e toutou fakamālohisino.

'E 'alu pe taimi 'e lava ke ke fiema'u ha faito'o ke holoki 'aki e kulūkousi (ngaahi fo'i'akau pe ngaahi huhu).

'I he faka'a'au ke lahi ange 'a e suká, 'e fiema'u 'e ha ni'ihi ia ha ngaahi huhu 'inisulini ke tokoni ki hono tauhi e lēvolo 'o e kulūkousi 'i honau totó ke 'i he tu'unga 'oku fakafiemālie.

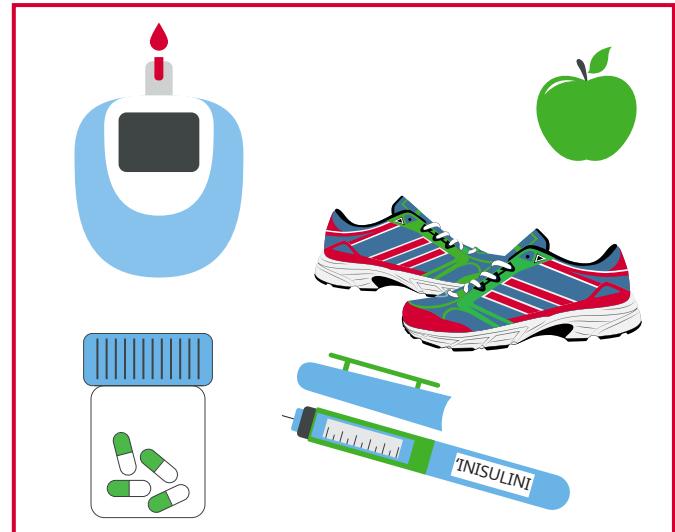
'Oku mahu'inga 'a e ngaahi me'a ni ki he mo'ui lelei pea fakasi'isi'i ho'o tu'u laveangofua ki he ngaahi palopalema 'o e suká, 'o hangē ko ha mahaki mafu, maumau ki ho ongo matá, kofuua, neave, pe va'e.

Ko hai 'e lava 'o tokoni ki ho suka?

Ko hono mapule'i 'o e suká ko ha ngāue fakatimi ia 'a ia 'oku kau ai, ho fāmili, ngaahi kaungāme'a mo e kau taukei ngāue ki he mo'ui leleí.

Ngaahi Ma'u'anga Tokoni

Kapau 'oku ke fiema'u ha ngaahi tokoni lahi ange ki hono mapule'i e suká, 'alu ki he ndss.com.au/tongan.

Ko e kau ngāue taukei ki he mo'ui leleí
'e lava ke nau tokoni atu 'o kau ai:

- » toketā
- » neesi lolotonga ngāue
- » taha ma'u faka'ilonga ki hono ako'i kau ki he mahaki suka
- » endocrinologist (toketā mataotao ki he suka)
- » taha ma'u tohi fakamo'oni ako ki he ma'u me'atokoni
- » taha ma'u tohi fakamo'oni ako ki he fakamālohisino
- » taha 'osi lesisita ke tokanga'i 'o e va'e
- » toketā nifo
- » toketā mata
- » toketā hu'ivai
- » taha fale'i, 'ofisa ngāue tokoni pe taha saikolosia

Ko e NDSS mo koe

'Oku lava ke ma'u ha ngaahi tokoni mo ha poupou kehekehe fou 'i he NDSS ke tokoni atu ki hono mapule'i ho suká. 'Oku kau hen'i 'a e fakamatala ki hono mapule'i e suká fou 'i he laine tokoni 'a e NDSS pea mo e uepisaiti. 'E lava ke tokoni atu ha ngaahi koloa, ngaahi sēvesi mo e ngaahi polokalama ako ke ke lava 'o tauhi lelei 'aki ho suká.